

RAPPORT

Rapportering inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen 2022-2023

Redovisning av regeringsuppdrag med
ärendenummer TRV 2022/11418

Trafikverket

Postadress: 781 98 Borlänge

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1 Ej känslig

Dokumenttitel: Rapportering inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen
2022-2023

Författare: Malmgren Tobias, PLnps

Dokumentdatum: 2024-01-16

Ärendenummer: TRV 2022/11418

Kontaktperson: Tobias Malmgren, PLnps

Uppdraget

Nationella myndigheter och länsstyrelser som enligt regeringsbeslut från december 2021 har i uppdrag att medverka i genomförandet av Östersjöstrategin, ska rapportera regeringsuppdraget. Rapporten lämnas till statsrådsberedningen i januari vartannat år. Rapporteringen utgår från den framåtsyftande rapport som inlämnades i mars 2016.

Rapporten omfattar en beskrivning av Trafikverkets koppling till strategins delmål, pågående infrastruktur- och utvecklingsprojekt, samarbeten- och nätverk med transnationell karaktär samt nyttor av de insatser som genomförs.

Trafikverkets koppling till Östersjöstrategins delmål

Trafikverkets bidrag till strategin kopplas främst till huvudmålet ”länka samman regionen”, som rör transportsektorn, med delmålet ”Goda transportvillkor i Östersjöområdet”. Fokus ligger på att initiera, driva och medverka i nätverk, samarbeten och projekt som stödjer ett sammanhängande och gränsöverskridande transportsystem. Andra viktiga delar ligger på att främja effektiva samverkansformer i Östersjöregionen som stärker internationellt samarbete samt innovationsprojekt som bidrar till utveckling och spridning av nya tekniska lösningar.

I denna rapport ligger fokus främst på nätverk, samarbeten och projekt där transnationella samarbetsgrupper inom Östersjöregionen förekommer. Men många av de nationella infrastrukturprojekt som Trafikverket ansvarar för att planera och genomföra bidrar också på olika sätt till delmålet.

Samarbeten och nätverk kopplade till delmålet

Vi har inom delmålet ”Goda transportvillkor i Östersjöområdet” främst ingått i samarbeten kopplade till de projekt som beskrivs under rubriken Insatser och samarbetsprojekt.

Vårt deltagande sker, förutom i projektrelaterade arbetsgrupper, även i ett antal geografiska samarbeten där olika verksamhetsnära frågor behandlas. Bland dessa kan särskilt följande nämnas:

- Northern Dimension Partnership on Transport and Logistics (NDPTL)
<http://www.ndptl.org/home>
- Steering Committee for the Barents Euro-Arctic Transport Area (BEATA).
[Homepage - Barents Euro-Arctic Council \(barents-council.org\)](http://www.barents-council.org)
- Subkommittén för Baltic Sea Region Programme (BSR). Arbetet består i att vara stöd till övervakningskommitténs svenska ledamot inom transportområdet vad det gäller bedömning av satsningens överensstämmelse med svenska förhållanden.
- Nordiskt myndighetssamarbete om transportplanering (NMT). Ett samarbetsforum för planerande myndigheter för väg och järnväg i Danmark, Norge, Finland och Samarbetet syftar bland annat till att bidra till samsyn om flaskhalsar och brister i gränsöverskridande relationer, och till att kunna informera om och diskutera

respektive myndighets underlag och förslag till åtgärder och transportplaner (framför allt väg, järnväg och sjöfartens landanslutningar).

Insatser och samarbetsprojekt kopplade till delmålet

Flera av de projekt som räknas upp under punkten insatser och samarbetsprojekt har drivits genom flernivåsamverkan. Aktörer från olika nivåer av offentlig verksamhet samt näringslivsaktörer finns representerade.

Projektnamn	Referens	Finansiering	Anmärkning
Europes Rail	Det europeiska partnerskapet för järnvägsforskning och järnvägsinnovation Home - Europe's Rail (europa.eu)		2021-2027
Samverkan kring hållbara godstransporter		Nordiska ministerrådet	2021-2025
Innovationspartnerskap mellan Sverige, Tyskland och Frankrike angående elvägar	CollERS 2 CollERS 1 (electric-road-systems.eu)	Respektive land står för sina kostnader.	
Scandinavian-Mediterranean Rail Freight Corridor (ScanMed RFC)	http://scanmedfreight.eu/	Finansieras av respektive myndighet. Projekt i korridoren medfinansieras genom CEF.	
ROADEX NETWORK	www.roadex.org	Projektkostnader delas mellan parterna.	
Electrification of Laurila-Tornio-Haparanda railway	Laurila-Torneå-Haparanda - Trafikledsverket (vayla.fi)	50 % medfinansiering av CEF.	2021-2026
The Iron Ore Port II - Studies for improved maritime access to the Port of Luleå		50 % medfinansiering av CEF.	2021-2023

Det förekommer också samarbete mellan Trafikverket och andra länders motsvarande myndigheter i samband med planering av fysiska åtgärder. Exempel på sådana är malmbanan och funktionella mittstråket.

Liknande samarbeten bedrivs också vid tidiga studier av möjliga framtida infrastrukturinvesteringar. Exempel på detta är samarbete med Norge när det gäller studier för stråket Stockholm-Oslo och studier för stråket Oslo-Göteborg.

Även internationella samarbeten, inom Östersjöområdet, när det gäller civil beredskap har utvecklats de senaste åren kopplat till Trafikverkets verksamhetsområden.

Beskrivning av resultat och nyttor

Genom de projekt, nätverk och samverkansgrupper som Trafikverket driver eller medverkar i skapas förutsättningar för att åstadkomma goda resultat inom de olika ämnesområden som står i fokus. Nedan sker en generell och övergripande beskrivning av några av de projekt och samverkansgrupper som Trafikverket driver och medverkar i samt förväntad nytta.

Infrastrukturprojekt

Flera av de nationella infrastrukturprojekt som Trafikverket ansvarar för att planera och genomföra underlättar gränsöverskridande transporter. Denna rapport omfattar främst EU-finansierade projekt som genomförs i samverkan inom Östersjöregionen.

Projektet "YES" – Ystad upgradering Efficiency and Safety of port logistic" är slutfört och har bl.a. bidragit till att längre, bredare och miljövänligare fartyg kan lägga till vid de två nya färjelägen som har byggts. Projektet har även bidragit till säker och effektiv manövrering av fartyg samt öka den maritima kapaciteten i Ystad hamn.

Även projektet "Removal of a major bottleneck between Flackarp and Arlöv on the Swedish Southern Main Line" är slutfört och har bidragit till att öka kapaciteten på södra stambanan mellan Flackarp och Arlöv genom att utöka dagens två spår till fyra spår samt att ett antal stationer byggs om och förbättras funktions- och gestaltningsmässigt. Sammantaget bidrar detta till minskade restider, bättre punktlighet och turtäthet samt för att bättre kunna utnyttja andra kapacitetshöjande investeringar.

Utvecklingsprojekt samt FOI

Det finns flera exempel på utvecklingsprojekt som bedrivs med fokus på kunskapsutveckling och ökad förståelse för när det gäller t.ex. en mer samordnad transportplanering i Norden.

FOI-projekt "Nordisk transportinfrastrukturplanering. Institutionella hinder och möjligheter till samordning" som genomfördes av Nordregio 2021-23 syftade till att öka kunskapen om de institutionella förutsättningarna för en mer samordnad transportplanering i Norden. Projektet har identifierat hinder, pekat på möjligheter och föreslagit åtgärder som underlättar en samordning av transportinfrastrukturplaneringen över nationsgränserna i Norden.

Europe's Rail - det europeiska partnerskapet för järnvägsforskning och järnvägsinnovation startade i november 2021 och tog vid efter det föregående partnerskapet Shift2Rail. Visionen för EU-Rail, är att leverera ett flexibelt, multimodalt och pålitligt europeiskt järnvägsnät med hög kapacitet baserat på ett gränsöverskridande, integrerat system. Trafikverket medverkar i en rad flaggskeppsprojekt, bl.a. när det gäller att skapa bättre förutsättningar för godstrafiken, ökar järnvägssystemets miljöprestanda samt trafikstyrning.

Pågående uppdrag, samarbeten, samverkansprojekt och nätverk

Trafikverket arbetar med visionsprojektet Samverkan för hållbara godstransporter som finansieras av Nordiska ministerrådet 2022-2025. Projektets syfte är att föreslå och analysera affärsmodeller mellan nordiska aktörer som stimulerar till höjd fyllnadsgrad och ökad grad av användning av alla trafikslag i gränsöverskridande godstransporter mellan de nordiska länderna. Målsättningen är ökat samutnyttjande av trafikslagen, ökad transporteffektivitet och ökad konkurrenskraft för näringslivet i Norden.

Inom ROADEX Network har fokus bl.a. legat på kunskapsutbyte, att utveckla nya policier samt smartare och effektivare lösningar/metoder för drift och underhåll av lågtrafikerade vägar. Detta har bl.a. bidragit till vår hantering och utveckling av BK4 och extra tunga transporter (exempelvis mineraltransporter, vindkraftstransporter) www.roadex.org

Inom Nordiskt myndighetssamarbete om transportplanering NMT och BEATA-samarbetet fortsätter arbetet med att underlätta samordning av transport- och infrastrukturplanering mellan deltagandeländer. Detta bidrar till att underlätta och koordinera besluts- och planeringsprocesser i respektive land. BEATA har sedan Rysslands invasion i Ukraina fungerat under formatet "Friends of Presidency" då alla samarbeten med Ryssland har avslutats.

Synergier med andra uppdrag

Trafikverket har, inom ramen för regeringsuppdraget som nationell samordnare för inrikes sjöfart och närsjöfart, ett uppdrag att verka för etableringen av gröna sjöfartskorridorer. Uppdraget baseras på den så kallade Clydebankdeklarationen, i vilken de undertecknande länderna åtar sig att verka för införandet av ett antal gröna sjöfartskorridorer fram till 2030. Fartygen i en grön sjöfartskorridor ska drivas av bränslen som inte tillför några utsläpp av växthusgaser till atmosfären sett ur ett livscykelperspektiv.

Under hösten 2022 presenterade Trafikverket en kartläggning över linjer till och från Sverige som skulle kunna utgöra grunden för gröna sjöfartskorridorer. Flertalet av dessa korridorer är lokaliserade i Östersjöområdet. Under 2023 har det bedrivits ett aktivt arbete för att få till stånd de partnerskap som krävs för att komma vidare i arbetet. Umeå-Vasa, Stockholm-Åbo, Trelleborg-Travemund/Klaipeda samt Göteborg-Rotterdam/Gent är alla exempel på linjer där det nu planeras för konkreta samarbeten om gröna sjöfartskorridorer. Trafikverket har under 2023 också medverkat i Council of the Baltic Sea States, Expert Group on Sustainable Maritime Economy, där såväl mötet i juni och oktober fokuserade just på gröna sjöfartskorridorer i Östersjöområdet.

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)